

Informatsioon ja Eesti seisukohad Euroopa Ülemkogu kohtumiseks 21.-22. juunil 2007. a.

Eesmärk

Dokumendis toodud seisukohad on aluseks Euroopa Ülemkogu ette valmistavate kohtumiste juhiste koostamiseks ja ülemkogul esitamiseks. Seisukohad on koostanud riigikantselei koostöös justiitsministeeriumi, siseministeeriumi, majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi, haridus- ja teadusministeeriumi, keskkonnaministeeriumi ning välisministeeriumiga.

Lühiülevaade ülemkogu kohtumise teemadest ja läbirääkimiste kontekstist

Seekordne Euroopa Ülemkogu kohtumine keskendub Euroopa Liidu reformiprotsessile, sh Euroopa põhiseaduse lepingu (PSL) tulevikule. Eesistuja poolt 4. juunil esitatud järelduste eelnõus on järgmised teemad:

- 1) EL aluslepingute reformimise protsess;
- 2) justiits- ja siseasjad;
- 3) majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaküsimused;
- 4) välissuhted.

Arutelu keskendub ELi aluslepingute reformile ja PSLi tulevikule. Eesistuja loodab, et ülemkogul saavutatakse kokkulepe valitsustevahelise konverentsi (VVK) mandaadi osas. VVK ülesandeks saaks uue lepingu sisu määratlemine. Eesistuja soov on ülemkogul kokku leppida uue, kehtivaid aluslepinguid muutva lepingu sisus, et VVK täita jääks rohkem tehniline roll lepingu teksti ettevalmistamisel. Samuti soovitakse kindlaks määrata protsessi täpsem ajakava. Sisuliste kokkulepete saavutamise korral ning Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoniga konsulteerimise järel võib Portugal eesistujariigina VVK kokku kutsuda juba 2007. a juulis. VVK võib oma töö lõpetada hiljemalt 2008. a alguses, mis võimaldaks liikmesriikidel uue lepingu ratifitseerida enne 2009. a Euroopa Parlamendi valimisi.

Justiits- ja siseküsimuste valdkonnas on kavas teha kokkuvõtte arengutest ja anda suuniseid edaspidiseks politseikoostöö tõhustamise ning terrorismivastase võitluse ja Euroopa rändepoliitika tõhusama rakendamise kohta. Majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaküsimuste all käsitletakse teemasid, mis aitaksid kaasa kevadisel ülemkogul seatud eesmärkide saavutamisele siseturu, energia- ja kliimapoliitika ning sotsiaalmõõtmel osas. Samuti käsitletakse HIV/AIDSi teemat ning euroala laienemist Küprosele ja Maltale. Välissuhete arutelu keskendub Euroopa naabruspoliitikale ja EL Kesk-Aasia strateegiale, tavapäraselt lisanduvad hiljem aktuaalsed välissuhete teemad.

Järgnevalt on toodud Eesti seisukohad ülemkogu aruteluteemade kaupa.

1. EL aluslepingute reformimise protsess

Eesti toetab eesistuja lähenemist leppida kokku VVK mandaadis, mis säilitaks PSLis kokkulepitud uuendused.

Eesti nõustub uue konsolideeritud lepingu asemel kehtivate lepingute muutmisega.

Liidu toimimise tõhustamiseks peab Eesti vajalikuks säilitada PSLis sätestatud institutsionaalse paketi terviklikkus ning ei soovi seda läbirääkimisteks avada. Kui institutsionaalne pakett siiski avatakse, soovib Eesti, et säiliks igale liikmesriigile komisjoni voliniku koht või saavutataks vähemalt liikmesriikide võrdne kohtlemine volinike roteerumise puhul. Samuti soovib Eesti säilitada oma Euroopa Parlamendi liikmete arvu ning Eesti hääle osakaalu nõukogus. Eesti ei toeta ettepanekuid muuta PSLis sätestatud kvalifitseeritud häälteenamuse määratlust.

Eesti peab väga oluliseks kvalifitseeritud häälteenamuse kasutamise laiendamist PSLis ette nähtud ulatuses.

Eesti toetab ELile juriidilise isiku staatuse andmist ja sammaste struktuuri kaotamist. Toetame Euroopa Liidu õiguse ülimuslikkuse sõnaselget väljendust, samas oleme kompromissi huvides nõus loobuma liidu õiguse ülimuslikkuse põhimõtte sätestamisest lepingus, kuna see on nagunii kehtiv tulenevalt Euroopa Kohtu lahenditest.

Eesti toetab põhiõiguste harta säilitamist siduvana, nagu on PSLis. Kompromissi huvides oleme valmis asendama põhiõiguste harta täisteksti lepingus asjakohase ristviitega, samas peab see saama juriidiliselt siduvaks. Oleme valmis loobuma ELi sümbolite mainimisest lepingutes.

Pooldame ELi pädevuste selgemat lahtikirjutamist (nt energeetika, k.a energiasolidaarsus; kliimamuutused; ebaseaduslik ränne). Eesti ei ole vastu ettepanekule lisada laienemist käsitleva artikli juurde Kopenhaageni kriteeriumid, kuid ei aktsepteeri sõnastust, mis edasist laienemisprotsessi pidurdaks.

2. Justiits- ja siseasjad

Eesti toetab tervikliku Euroopa rändepoliitika väljatöötamist. Eesti peab oluliseks geograafiliselt tasakaalustatud lähenemist rändeküsimustele ja toetab igati üldise lähenemisviisi rakendamist ida ja kagu suunal. Eesti peab oluliseks süvendada dialoogi ja tõhustada koostööd, lähtuvalt konkreetse piirkonna eripärast ning kasutades juba olemasolevaid poliitikaid ja instrumente. Toetame rändevoogudepõhist lähenemist, mille kohaselt ei keskenduta üksnes ELiga piirnevatele riikidele, vaid ka kaugemal asuvatele piirkondadele.

Eesti peab oluliseks korduvrände ja mobiilsusega seotud partnerluse põhimõtete arendamist. Eesti on seisukohal, et nende ellurakendamine vajab põhjalikumat analüüsi, ka konsultatsioone võimalike partnerriikidega. Oluline on leida tasakaal ELi ja asjaomase partnerriigi huvide vahel, mis kokkuvõttes soodustaks kolmanda riigi arengut, võtaks arvesse ELi kasvavat tööjõu vajadust ja aitaks vähendada ebaseaduslikku rännet. Eesti toetab väljapakutud ajakava, mille kohaselt ülemkogu arutab tervikliku rändepoliitika rakendamist komisjoni aruande alusel. Eesti on seisukohal, et kõikehõlmav migratsioonipoliitika peaks võimaldama arvestada liikmesriikide eripära. Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu piirivalveagentuuri (FRONTEX) tugevdamist ning kiirreageerimisrühmade, tehnilise varustuse keskregistri ja rannapatrullide töö alustamist.

Schengeni ala laiendamiseks peab Eesti vajalikuks Schengeni õigustiku rakendamiseks kõigi nõuete täitmist ja töö lõpuleviimist ettenähtud ajakava jooksul, mis lepiti kokku 2006. a detsembri ülemkogul. Eesti toetab otsust integreerida Prümi leping III samba ulatuses liidu õiguslikku raamistikku. Samas toetame nõukogu otsuse eelnõu artikli 18 väljajätmist, mis

käsitleb politseinike õigust tegutseda teise liikmesriigi territooriumil otsese ohu korral ilma liikmesriigi nõusolekuta.

Eesti peab väga oluliseks töö jätkamist ühenduse lepinguõigusega eesmärgiga luua Euroopa lepinguõigusele ühine raamistik.

Eesti tervitab komisjoni teatist küberkuritegevuse vastase võitluse kohta ning peab väga oluliseks üldise poliitika väljakujundamist selles valdkonnas. Seetõttu soovisime, et ülemkogu lõppjäreluste tekstis justiits- ja siseküsimuste all mainitaks ära küberkuritegevuse vastase võitluse alane edasine tegevus. Eesistuja arvestas meie sooviga ning lisis lõppjäreluste teksti vastava lõigu.

3. Majandus-, sotsiaal- ja keskkonnaküsimused

Euroopa Tehnoloogiainstituudi (ETI) küsimuses lähtub Eesti valitsuse poolt varem heaks kiidetud seisukohtadest¹.

Eesti toetab eesistuja ettepanekut ETI loomiseks kaheastmelise protseduuri kaudu, kus lõplik kontseptsioon ETI osas kujundatakse piloot-TIKide (teadmiskogude ja innovatsioonikogude) tegevuse põhjal. TIKid peaksid edendama interdistsiplinaarset koostööd hariduse, teaduse ja tööstuse vahel, olema paindliku struktuuriga ning tegutsema autonoomselt. Oluliseks lahendamist vajavaks küsimuseks peame ETI ja TIKide finantseerimist, sh rahaeraldusi tööstuse poolt.

Teadusuuringute 7. raamprogrammi raames kokku lepitud ühiseid tehnoloogiaalgatusi peab Eesti väga oluliseks innovatsiooni edendamise seisukohalt. Eesti toetab komisjoni poolt välja pakutud ühiste tehnoloogiaalgatuste organisatsioonilist vormi ning nende tegevuse eesmäärke.

Eesti toetab eesmärki avada ühenduse postiteenuste turg täielikult vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi eelnõule.

Peame väga oluliseks HIV/AIDSi teema käsitlemist ülemkogul, et anda uus impulss pandeemia vastu võitlemiseks. Jagame seisukohta, et oluline on terviklik lähenemine ja ennetuse tõhustamine koostöös kodanikuühiskonnaga. Oleme seisukohal, et ravi hea kättesaadavuse ja ühtse ravikvaliteedi tagamiseks tuleb koostöös ravimitööstusega leida võimalusi antiretroviirusravimite (ARV) hindade alandamiseks.

Energia- ja kliimapoliitika osas lähtub Eesti valitsuse poolt varem heaks kiidetud seisukohtadest². Eesti toetab energiapoliitika tegevuskava rakendamist ning kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise skeemi direktiivi läbivaatamist ja lennutegevuse lisamist heitkogustega kauplemise süsteemi.

¹ VV 19.04.2007 Eesti seisukohad konkurentsivõime nõukogu mitteametlikul istungil; VV 28.09.2006 Eesti seisukohad Euroopa Tehnoloogiainstituudi kohta, VV 07.12.2006 seisukohad ETI loomise kohta.

² VV 01.02.2007 Eesti seisukohad komisjoni teatise „Euroopa energiapoliitika” kohta; VV 01.02.2007 Eesti seisukohad komisjoni teatise „Ülemaailmse süsinikuturu väljaarendamine – direktiivi 2003/87/EÜ artikli 30 kohaselt esitatud aruanne” ja komisjoni teatise „Globaalse kliimamuutuse pidurdamine 2 kraadini Celsiuse järgi - tegevused kuni aastani 2020 ja pärast seda” kohta; VV 27.04.2006 Eesti seisukohad energiapoliitika rohelise raamatu kohta; VV 28.09.2006 Eesti seisukohad Lahti mitteametlikuks ülemkogu kohtumiseks.

4. Välissuhted

Eesti soovib, et ülemkogul võetakse vastu konkreetsed suunised Euroopa naabruspoliitika arengu kohta, mida järgmiste eesistujate ja komisjoni juhtimisel ellu viima hakatakse. Valdkondadest peame eriti oluliseks tihedamat majandus- ja kaubanduskoostööd, viisade väljastamise korra lihtsustamist, külmutatud konfliktidega tegelemist ja tihedamat energiaalast koostööd.

Eesti toetab ELi ühtse Kesk-Aasia strateegia vastuvõtmist. Seoses ELi laienemisega ja Euroopa naabruspoliitika tõhustamisega peab Eesti loomulikult ELi kasvavat huvi tugevdada suhteid nn ELi naabrite naabritega. Strateegia peaks looma partnerluse õhkkonna ELi ja Kesk-Aasia riikide vahel.